

de liederen is in gewelkend. De uitbedoeling: „achterdoorden tot onduidelijk schouwende alle woorden“ (Scherklaring te leggen naelde, goe fyne a clocken“ en and over zedelijkheid r dacht dan wij, lemens non Papa waar in te hebben boven teksten als ncesselyck greyn“ lisme en de platte geest, die uit zoe- het gering aantal al de andere, wij- nig van hield, een lthartigheid waar- zovle teksten van word verschoonde geze indruk“). tus uit het Neder- rium tegenstraalt, gegevens aan, die eeuw reeds van erts in Het Neder- zuw.“)

De Chr. Geref. Kerk in Noord-Amerika verschillen van de Gereformeerde Kerken in Nederland in het feit, dat zij hare eigene weekbladen heeft, op eigen pers en gedrukt, en in eigen gebouw gehuisvest. Ook dat feit ligt geworteld in de historie. Toen deze Kerk nog jong was en van allerlei zijden bestreden, bezat ze een ijverig kampioen in den heer C. Vorst, afkomstig van Zaandam. Hij begon „De Wachter“ te drukken op eigen drukkerij, te Holland, Michigan. Dat was in het jaar 1868. Enkele jaren daarna deed deze drukker het blad over aan de Kerkengroep en dat is sedert dien alzo gebleven, als weekblad in de Nederlandsche taal.

„The Banner“, het Engelsche weekblad, vroeger een maandblad, was ook in het begin een persoonlijk eigendom. Later werd ook dat een kerkelijk bezit. Elke week worden er bij de 6000 „Wachters“ gedrukt en 14.000 „Banners“. Daar de geheele Kerkengroep ongeveer 24.000 gezinnen telt is het gezamenlijk getal deze weekbladen zeker een opmerkelijk iets. Ten minste in vergelijking met andere groepen in ons land. Dit helpt veel om de Kerk, in allerlei Staten verspreid, te consolideeren. Veel wat kerken hier, kunnen hare bladen slechts in het leven houden door subsidies. „The Banner“ en „Wachter“ echter werpen flinke profijt af. Daardoor kon niet alleen de drukkerij worden afbetaald, doch ook, van jaar tot jaar, verschillende nummen worden gestort in de Kas van Calvin College en Seminarie. Dat is reeds sedert een halve eeuw het geval. Eerlang erlangen deze bladen een nieuw en grooter gebouw ter huisvesting.

De leiding dezer publicatie-zaak is in handen van een deputaatschap — hier Commissie genoemd — door de Synode benoemd en geheel aan haar verantwoordelijk. Zij ondernam ook de uitgave van het nieuwe Kerkboek — „Psalter-Hymnal“ genoemd, dat flinken verkoop beleefde, en onder eenige stoornis in tamelijk algemeen gebruik kwam. Wel opmerkelijk. Eerlang zal dat Kerkboek in zakboekformaat verschijnen — een meer gewenscht iets.

Aan dezelfde Publicatie-Commissie, want dat is haar naam, werd ook opgedragen de uitgave van een Zondagsschoolblad. De Zondagsschool is een groote en invloedrijke instelling in ons land, hoewel in de laatste jaren haar getal leerlingen verminderde.

Allerlei groepen geven hare eigene Sabbatschool-literatuur uit. De lessen worden geregeld door eenen Ign. Internationale Vereeniging, bestaande uit afgeleiden van allerlei kerkengroepen. In de laatste jaren was er veel in de Zondagsschool in ons land dat niet vrij was van modernistische smetten. Zelfs de keuze en de schikking der lessen heet het lessenschema wekte soms achterdocht op het zachtst uitgedrukt — wat de rechtvaardigheid der samenstellers betrof. Reeds sedert vele jaren veroorzaakte het een en ander ontevredenheid onder vele Sabbatschoolleiders en deed hen telkens de Synoden vragen om toch eenen eigene Zondagsschoolleidendraad te vervaardigen en daarop aangelegde literatuur. Allerlei praktische bezwaren echter deden de zaak uitstellen tot heden. Nu echter was er moed genoeg om de zoolang uitgestelde plannen uit te voeren.

We zijn benieuwd te zien hoe het een en ander zal uitloopen. We leven hier in Noord-Amerika niet op een afzonderlijk Gereformeerd Eiland, maar midden in den grooten geestestroom in ons land. En die stroom is helaas niet Calvinistisch. Vroeger was het Methodisme pre-dominierend. Tegenwoordig het Humanisme in allerlei schakeeringen. Een zeer recent boek over geestelijke stroomingen in ons land sprak van Traditioneele Supernaturalisten, waaronder de bovengenoemde Dr. J. Machen allereerst genoemd wordt, van Neosupernaturalisten, allen geworteld, zoo wordt beweerd, in de traditie van het Supernaturalisme. En verder over Absolutisten, Moderne Mystiekers, Perennialisten, geworteld in het Idealisme. Dan, Ethische Intuitionisten, Aesthetische Naturalisten, die stroom op het Romanisme.

Ten slotte Evolutionaire Theisten, Cosmische Theisten, Religieuze Humanisten en Empirische Theisten, die wortelen in het Naturalisme. Wellicht dat we later D.V. wel eens over deze richtingen zullen schrijven. In elk geval bewijst reeds dit schema, dat deze geestelijke worsteling zwaar is om te houden wat we hebben, en om voort te dragen en uit te dragen wat ons levensbeginsel is, en het kostelijk erfdeel der Vaders, het Calvinisme.

Dat te behouden was ook de toelag der Synode, waarover we deze vier artikelen schreven. Vandaar ook de ernstige poging om een zaak aanhangig te maken bij de bevoegde autoriteiten, van een predikant, verbonden aan een onzer High Schools, die reden gaf van verdenking van modernistische neigingen. Hoe dat zal afloopen? We zijn voornemens daarover later te schrijven.

HENRY BEETS.

Prof. Visscher en de Geref. Bond.

„De Waarheidsvriend“ schrijft:

De lezers van „De Waarheidsvriend“ hebben het gemerkt, uit een enkel regeltje van de hand van Prof. Visscher, dat hij afscheid genomen heeft van ons Bondsorgaan. Hij houdt op zijn medewerking te verleenen aan de redactie en zal geen artikelen meer schrijven. Het tafellaken is doorgescheurd. Hij wil geen gemeenschap meer met ons hebben.

Waarom Prof. Visscher heengaat en zijn werk bij ons afbreekt?

Hij heeft er niets van gezegd of geschreven. Noch in „De Waarheidsvriend“, noch in een buitengewoon kort, nietszeggend schrijven aan het Hoofdbestuur van onzen Gereformeerden Bond. Geen enkele verklaring of opheldering heeft hij ons gegeven. Hij breekt de connecties af. Hij gaat uit ons midden weg. Uit!

Toch zal ieder het wel voelen en wel begrijpen.

Even later:

Met veel moeite en inspanning is hij door goede samenwerking van het gereformeerde volk in de Ned. Hervormde Kerk — we denken aan den toen pas opgerichten Geref. Zendingsbond — tijdens het Ministerie Kuyper, tot professor in Utrecht benoemd. De baanbreker. En groote dankbaarheid was er bij velen in den lande. Hooggespannen waren de verwachtingen en talrijk de beloften.

Maar het 25-jarig jubileum heeft het niet kunnen halen, hoewel de Heere talenten en krachten en volop gelegenheden, pracht gelegenheden, gaf. De Professor had er genoeg van. Was over alles en nog wat ontevreden, was gedissillutioneerd en teleurgesteld. Hij zocht een anderen werkkring. Hij koesterde andere idealen, hij meende andere perspectieven te zien. Hij koos de politiek en werd op eigen aanbeveling tot lid van de Tweede Kamer gekozen. Maar als er één ding een totale mislukking is geworden, is het de politieke loopbaan van dezen Professor in de godgeleerdheid, die van God een plaats had ontvangen in Utrecht, een bevoorrechte plaats, — maar hij koos liever andere wegen, bezield met andere verlangens.

Die hem gewaarschuwd hebben, hebben helaas! gelijk gekregen door het treurig verloop van de feiten. Die hem tot deze dingen mee geadviseerd hebben indertijd, hebben daarvan later grootelijks spijt gehad.

Linkerwerkgroep van moderne theologen.

In „De Gereformeerde Kerk“ (hervormd) komt een ingezonden stuk voor, ondertekend: A. L. van Melle te Goes. Deze merkt op:

Eergisteren kwam mij in handen het laatste of voorlaatst verschenen nr van het „Kerkelijk Weekblad“. Dit bevatte o.a. de aankondiging van Geschrift nr 3 van de Linkerwerkgroep van moderne theologen, van de hand van Dr G. H. van Senden, Uitgave van Van Gorkum en Comp. N.V. te Assen. Dr van Senden behandelt daarin het vraagstuk: de transcendentie in de theologie.

Als conclusie vermeldt ons „Synodaal Weekblad“: „Niet moet aangenomen worden een „zijnstranscendentie“, d.i. een van het bestaan der wereld onderscheiden bestaan van God, maar een „zinstranscendentie“, welke inhoudt „dat God de zin van de wereld is.“

Deze „theoloog“? is immers predikant in een van onze Ned. Herv. gemeenten? Hij zal dan vermoedelijk ook bij zijn predikdiensten nog wel bidden. Tot wien zou hij dat gebed dan richten? De „zin der wereld“ kan toch maar moeilijk een persoon zijn. Wat kan hij verwachten van dien onpersoonlijken „zin“? Kan die „zin“ hooren, zien, gebieden verhooren? Heeft die „zin“ een bepaald doel met de wereld? Heeft zij, (of is 'teen hij?) zonder persoon te zijn toch een wil, dat centrum eener persoonlijkheid? Vatte het wie het vatten kan!

De vraag dringt zich aan mij op of deze Ned. Herv. predikant nog wel met een enkel van de 12 artikelen van ons algemeen en ongetwijfeld Christelijk geloof als uitdrukking van zijn persoonlijk geloof kan instemmen. Zoo hij bij zijn predikdiensten ooit die belijdenis uitspreekt, dan moet m.i. zijn „ik geloof“ wel een 12 maal herhaalde leugen zijn. Wat zou b.v. zijn antwoord zijn op de vraag of zijn „zin der wereld“ hemel en aarde geschapen heeft, dan of zij (of hij?) met de wereld geworden is? Die „zin der wereld“ schijnt mij wonderwel in de pantheïstische kraam te passen. Met de leer der Ned. Herv. Kerk, die door de Synode gehandhaafd moet worden, heeft zij (of hij?) niets uit te staan. Ook niets met „geest en hoofd-zaak“ diers leer.

De redacteur voegt zijnerzijds aan het stuk van den inzender nog dit toe:

Tot eer van Dr van Senden kan ik meedeelen, dat hij (voorzover mij althans bekend) niet leeraar der Ned. Herv. Kerk is. Als ik mij niet vergis, acht hij het met eerlijkheid in strijd om het leeraarsambt van die kerk te aanvaarden. Wat de geachte inzender hiervan schreef, is dus niet op Dr van Senden toepasselijk.

Maar hoe dan met Dr Snethlage? Wat hier met 'toeg op Dr van Senden wordt gezegd kan zeer wel op Dr Snethlage worden toegepast, wiens leer zeer nauw aan die van Dr v. S. verwant is. Hoe kan hij

aanstelling en salariering aanvaarden van een instelling, die volgens zijn inzicht haar tijd heeft gehad? En als hij die aanvaardt, mag de kerk er mee voortvaren om hem die te geven?

Ja moge het woord van den inzender, naar recht toegepast op het aanhangige geval van Dr Snethlage, mede dienstbaar zijn om slapers in onze kerk eindelijk eens wakker te schrikken.

't Zal niet gaan, zoolang men anderen, die evenzeer (op andere gronden) met elk der 12 artikelen in strijd leven, huldigt als kerkopbouwers en kerkherstellers.

Opblazen.

Het is al meer gezegd (de opmerking ziet niet op Dr Impeta, doch op een deel van zijn onmiddellijke adhaesie-betuelgers), dat de ergste polemisten soms zij worden, die tegen de polemiek, in bepaalde situaties, bezwaar inbrengen. Ds J. D. Wielenga schrijft in „Franekeer Kh.“:

Het lijkt ons toe, dat die kwestie van het „Zelf-onderzoek“ opgeblazen wordt.

Zeker, er is verschil van opvatting, maar het is meer een zaak van accent dan van principieel verschil. En elkander hier te gaan verketteren, en te gaan spreken van „dwaling“ enz., achten wij beslist ontoelaatbaar. Wij zeggen hierbij, dat Dr I. zeer gematigd is in zijn schrijven; daarvoor alle lof!

Even later:

Maar laat men asjeblief niet gaan roepen, alsof onze kerken een schare van absoluut voorwerpelijke dwazen herbergt, die alle zelfonderzoek verderfelijk achten, en dus de menschen maar heel plezierig met een ingebeelden hemel naar de hel laten wandelen!

Kenmerken.

Ds L. Hoorweg Jr schrijft in „Het Kerkblad“ (Haarlem):

We hebben zoo graag „kenmerken“, die ons steunen in de geloofszeekerheid, dat wij kinderen Gods zijn. Welnu, Johannes is er niet karig mee.

Het eerste kenmerk is het geloovig aannemen van het apostolisch getuigenis aangaande den Heere Jezus Christus.

Als tweede voegt zich daarbij het belijden, dat de Heere Jezus de Zoon Gods is.

Maar het derde, dat aan die eerste twee dan onafscheidelijk verbonden moet zijn, is de liefde!

Echte liefde is immers alleen te vinden bij wie God kent. Buiten Gods Zelfopenbaring in Christus om weten we niet meer, wat liefde is. Maar wie in Jezus en Zijn evangelie gelooft, die kent God weer — in Zijn liefde! Die zegt: God is Liefde! Want Hij gaf Zijn eigen Zoon! En Hij gaf Hem aan zulken als wij zijn; Hij gaf Hem aan... mij! Nu weet ik, wat liefde is!

Zelfonderzoek.

Dezelfde auteur merkt in hetzelfde orgaan nog op:

Nu is zelfonderzoek, als daarmee bedoeld wordt een ontleden van uw eigen gemoedsleven, een hachelijk, en eigenlijk een hopeloos werk.

Stel dat iemand op die manier aan de weet wil komen, of hij zijn eigen vrouw, of zij haar eigen man wel echt lief heeft. Belachelijk eigenlijk!

Neen, dat kunnen we dáaraan weten, of we voor elkaar leven.

Welnu, zegt de Heere, daaraan kunt ge ook weten, of ge Mij liefhebt, of ge voor uw broeders en zusters leeft. En of ge voor Mijn Zoon Jezus Christus leeft.

De ijzeren sleutel en de leeren riem.

Marnix schrijft in „Gron. Kh.“:

Het schijnt dat sommige menschen meenen, dat, laat ik gerust een naam noemen, onze Ds van Dijk meent, dat er geen zelfonderzoek of zelfbeproeving moet zijn. Maar dat is nu toch wel heel mal. Want hij dringt er, als ik het wel heb, met alle kracht steeds op aan.

Als ik het goed begrijp, gaat het debat over deze vraag: of een mensch door zelfonderzoek, door het zoeken in zich zelf naar kenmerken, komen moet en komen kan tot de zekerheid, dat hij een kind des Heeren is.

Nu zit hier nog wel meer aan vast, maar, als wij over deze dingen willen spreken moeten wij toch goed vaststellen over welke vraag het debat nu gaat.

Doet men dit niet, en wordt voorbijgezien, dat ook de geestelijke dingen vele zijden hebben, van welke wij er niet één mogen missen, willen wij een goed debat mogelijk maken, dan gebeurt er wat die twee monniken overkwam, die een vat wijn moesten waardeeren.

Het voorbeeld lijkt wat oneerbiedig, maar het kan verhelderen, wat ik bedoel.

De ene monnik proefde en zeide: die wijn smaakt een beetje naar leer. De andere proefde en oordeelde: die wijn smaakt een beetje naar ijzer.

Zij proefden weer. De ene zeide: het is leer, de ander: het is ijzer.

En zoo zetten zij de discussie, al proevende, voort. Het was een niet onaangename, maar bij verdere voortzetting geen ongevaarlijke conferentie.

Het verhaal wil, dat het vat leeg werd. Men zal er een heelen tijd over hebben gedaan. En wat vond men toen? Dat er op den bodem van het vat een ijzeren sleutel lag aan een leeren riem.

Gaat het met onze discussies niet menigmaal even-zoo, met ook dit gevolg, dat, als de wijn van onze discussie in den man is, de wijsheid soms ligt in de kan?

K. S.

Uit de „kenmerken“-discussie.

In het debat over de kenmerken des geloofs wordt dikwijls te veel uit het oog verloren, dat men over „kenmerken“ en wat daarmee samenhangt pas dan een wijs